

KOMMUNALT AVTAL OM ARBETARSKYDDSSAMARBETE

§ 1 Avtalets tillämpningsområde

Detta avtal är ett avtal om det arbetarskyddssamarbete som avses i 23 § 1 och 2 mom. i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (FFS 44/2006), nedan tillsynslagen.

Avtalet gäller samtliga kommuner, kommunalförbund och andra helheter som definieras som arbetsplatser enligt 25 § i tillsynslagen inklusive deras tjänstemän och arbetstagare. I detta avtal avses nedan med kommun också kommunalförbund och andra helheter enligt definitionen ovan och med arbetstagare avses även tjänsteman.

Bestämmelserna om arbetarskyddssamarbetet för dem som saknar ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande finns i 4 och 17 § i arbetarskyddslagen (FFS 738/2002).

§ 2 Syftet med arbetarskyddssamarbetet

Arbetarskyddet utgör en del av den strategiska ledningen av personalresurserna. Syftet är att med hjälp av en lednings- och verksamhetspraxis som utgår från en planmässig personalstrategi med betoning på hälsan utveckla hälsan och säkerheten i arbetet och arbetsmiljön, personalens välbefinnande i arbetet och ett arbetsliv som ger hållbara resultat.

Arbetarskyddssamarbetet är en interaktiv samverkan mellan arbetsgivaren och personalen som ska ge arbetstagarna möjlighet att delta i och påverka behandlingen av ärenden som gäller hälsan och säkerheten på arbetsplatsen.

Vid denna verksamhet beaktas lagen om samarbete mellan kommunala arbetsgivare och arbetstagare (FFS 449/2007), 8 och 12 § i lagen om företagshälsovård (FFS1383/2001) och 13 kap. 4 § i sjukförsäkringslagen (FFS1224/2004) samt samarbetsavtalet för tjänstemän på Åland.

§ 3 Ärenden som omfattas av samarbetet

I 26 § i tillsynslagen finns följande bestämmelser om ärenden som ska behandlas genom direkt eller representativt samarbete mellan arbetsgivaren och arbetstagarna:

Utöver vad som annars föreskrivs omfattar samarbetet mellan arbetsgivare och arbetstagare, med beaktande av förhållandena i arbetet och på arbetsplatsen, bland annat

- 1) sådant som direkt påverkar arbetstagarnas säkerhet och hälsa samt förändringar i fråga om detta,
- 2) principerna för hur risker och olägenheter på arbetsplatsen utreds och det sätt på vilket utredningen görs samt omständigheter som framkommit i sådana utredningar som avses ovan och i företagshälsovårdens arbetsplatsutredningar och som allmänt påverkar arbetstagarnas säkerhet och hälsa,

- 3) de utvecklingsmål och utvecklingsprogram som hänför sig till den verksamhet som avser att upprätthålla arbetsförmågan samt andra utvecklingsmål och utvecklingsprogram som inverkar på arbetstagarnas säkerhet och hälsa,
- 4) frågor som påverkar arbetstagarnas säkerhet, hälsa och arbetsförmåga och som hänför sig till organiseringen och dimensioneringen av arbetet samt väsentliga förändringar i fråga om dessa,
- 5) behovet och ordnandet av den undervisning, handledning och introduktion för arbetstagare som avses i lagar som omfattas av arbetarskyddsmyndighetens tillsyn,
- 6) de statistiska uppgifter och andra uppföljningsuppgifter om säkerheten och hälsan i arbetet som hänför sig till arbetet, arbetsmiljön och arbetsklimatet,
- 7) uppföljning av genomförandet och verkningarna av de ärenden som avses i 1–6 punkten.

Med beaktande av målen för samarbetet ska de ärenden som avses i 1–7 punkten behandlas i tillräckligt god tid med tanke på tidtabellen för beredningen och genomförandet av dem.

Till arbetarskyddssamarbetet kan till exempel höra frågor som främjande av arbetshälsan, effekter av den stigande åldern hos personalen, tillhandahållande av information om arbetarskyddet och första hjälpen, förebyggande av missbruksproblem, förfaranden och modeller i samband med hänvisning till vård vid missbruk samt förfaranden vid tidigt ingripande och hänvisning till rehabilitering. Behandlingen av ärendena kan ha föregåtts av en utredning och bedömning av farorna i arbetet eller så har frågorna på något annat sätt konstaterats vara viktiga på det lokala planet.

De rådande särförhållandena ska beaktas vid behandlingen och fullföljandet av ärenden som faller under arbetarskyddssamarbetet i fråga om sådant arbete som en arbetstagare utför hemma eller på något annat ställe och som följer 5 § i arbetarskyddslagen (FFS 738/2002).

§ 4 Behandlingen av ärenden inom arbetarskyddssamarbetet

Direkt samarbete

Ärenden inom arbetarskyddssamarbetet behandlas genom direkt samarbete mellan arbetsgivaren eller dennes representant och arbetstagaren. Den arbetarskyddsfullmäktig som representerar arbetstagaren har härvid rätt att delta i behandlingen av ett ärende på begäran av arbetstagaren eller vid behov även annars.

Representativt samarbete

Ärenden enligt § 3 som är vittomfattande och gäller arbetsplatsen i allmänhet behandlas genom representativt samarbete i arbetarskyddskommissionen eller motsvarande samarbetsorgan.

§ 5 Organisationen för arbetarskyddssamarbetet

Mandattiden för personalen för arbetarskyddssamarbetet är fyra år. Valet för-rättas i enlighet med en separat valanvisning. Före valet ska de anställda ha indelats i personal i arbetstagar- respektive tjänstemannaställning.

De som är i tjänstemannaställning på en arbetsplats har rätt att bland sig utse en arbetarskyddsfullmäktig inklusive ersättare till företrädare för sig. Med personer i tjänstemannaställning avses anställda som har som främsta uppgift att leda och övervaka sina underordnades arbete och som inte deltar i deras arbete eller gör det endast tillfälligt. Den övriga personalen är i arbetstagarställning.

För samarbetet i arbetarskydds- och arbetsmiljöfrågor ska det på arbetsplatsen enligt tillsynslagen finnas en arbetarskyddschef som representerar arbetsgivar- en, en arbetarskyddsfullmäktig inklusive ersättare samt en arbetarskydds- kommission eller något annat representativt samarbetsorgan som baserar sig på ett lokalt samarbetsavtal. Arbetarskyddsfullmäktigena är medlemmar i detta organ.

I stora kommuner eller kommunalförbund eller på andra lokala grunder kan man utöver den i mom. 3 angivna arbetarskyddskommissionen eller ett i mom. 3 angivet annat representativt samarbetsorgan också genom ett lokalt avtal bilda ytterligare samarbetsorgan eller samarbetshelheter. De kan vara på två eller tre nivåer och gälla enskilda förvaltningar eller verksamhetsområden eller gälla ett verk, en inrättning eller någon annan ändamålsenlig helhet, till exempel en regional helhet.

För överenskomna samarbetshelheter väljs på motsvarande sätt också personal för arbetarskyddssamarbetet.

Med stöd av ett lokalt avtal kan man dessutom välja arbetarskyddsombud eller personer med motsvarande beteckningar för att representera personalen på enskilda arbetsställen eller arbetsenheter.

Det är också möjligt att lokalt komma överens om att elever och andra motsva- rande personer vid läroanstalter har rätt att välja en egen representant till arbe- tarskyddskommissionen som observerande medlem.

Vid förändringar i organisationen eller verksamheten görs motsvarande änd- ringar i organisationen för arbetarskyddssamarbetet så att den motsvarar den förändrade situationen.

§ 6 Arbetarskyddssamarbete på gemensam arbetsplats

Bestämmelserna i 5 a kap. i tillsynslagen reglerar arbetarskyddssamarbetet och avväjandet av gemensamma faror på sådana gemensamma arbetsplatser som avses i 49–54 § i arbetarskyddslagen (FFS 738/2002).

§ 7 Arbetarskyddschefen

Bestämmelserna om den samarbetsperson som företräder arbetsgivaren finns i 28 § i tillsynslagen. Till arbetarskyddschefens uppgifter hör särskilt att bistå och stödja arbetsgivaren och cheferna i uppgifter som hänför sig till inhämtande av sakkunskap om arbetarskydd samt till samarbetet med arbetstagarerna och arbe-

tarskyddsmyndigheterna. Det är också arbetarskyddschefens uppgift att ombesörja det meddelande om samarbetspersoner som föreskrivits som arbetsgivarens skyldighet i lagen om personregister för arbetarskyddet (FFS1039/2001), om inget annat har avtalats.

§ 8 Arbetarskyddsfullmäktigens uppgifter, ställning och rättigheter

I 31 § i tillsynslagen finns bestämmelser om arbetarskyddsfullmäktigens uppgifter. I 36 § i samma lag bestäms om arbetarskyddsfullmäktigens rätt att stoppa farliga arbeten. Arbetarskyddsfullmäktigen företräder arbetstagarna på arbetsplatsen vid behandlingen av ärenden som avses i 26 § i tillsynslagen och § 3 i detta avtal vid samarbetet med arbetsgivaren och gentemot arbetarskyddsmyndigheterna. I 29 § i tillsynslagen finns bestämmelser om hur en ersättare träder till i stället för en arbetarskyddsfullmäktig som på grund av ett bestående eller tillfälligt hinder inte kan sköta sina uppgifter. Arbetarskyddsfullmäktigen bör underrätta arbetarskyddschefen och sin ersättare om förhinder om inget annat avtalats lokalt.

Upplysningar till arbetarskyddsfullmäktigen

I 32 § i tillsynslagen finns bestämmelser om arbetarskyddsfullmäktigens rätt att få upplysningar.

Arbetarskyddsfullmäktigens och ersättarens rätt till utbildning

När utbildningsbehovet hos en arbetarskyddsfullmäktig eller en ersättare behandlas eller utbildningen tillhandahålls ska, utöver 33 § i tillsynslagen, också rekommendationsavtalet om kommunal personalutbildning samt tjänste- och arbetskollektivavtalet om fackutbildning (utbildningsavtalet) iakttas. En arbetarskyddsfullmäktigs behov av personalutbildning bör uppmärksammas medan arbetarskyddsfullmäktigen sköter sin uppgift och särskilt när uppgiften upphör. Vid bedömningen ska man beakta arbetsbefrielsens omfattning, mandatperiodens längd och eventuella förändringar som skett i arbetet.

Arbetarskyddsfullmäktigens tidsanvändning och ersättning för inkomstbortfall

I fråga om befrielse från arbetet och ersättning för inkomstbortfall eller för uppgifter som utförts utom arbetstid iakttas 34 och 35 § i tillsynslagen. Ett separat avtal har slutits om befrielse och ersättning av inkomstbortfall för arbetarskyddsfullmäktige. Likaså har ett avtal slutits om ersättning till den ordinarie arbetarskyddsfullmäktigen. Arbetarskyddsfullmäktigen bör om möjligt på förhand komma överens med arbetsgivaren om uppgifter som behöver utföras utom arbetstiden.

Arbetarskyddsfullmäktigens arbetsutrymmen och materiel

Enligt bestämmelserna i 41 § i tillsynslagen ska arbetarskyddsfullmäktigen anvisas behövliga utrymmen och en låsbar förvaringsplats för handlingar.

Arbetarskyddsfullmäktigen har rätt att använda sådana sedvanliga kontorstillbehör samt data- och telekommunikationsmedel som allmänt används i kommunen/på arbetsplatsen i den omfattning som fullmäktigens uppgifter förutsätter, så som lokalt avtalats om användningen av dem.

Arbetsgivaren ska förse arbetarskyddsfullmäktigen, arbetarskyddskommissionen och, enligt lokal överenskommelse, även arbetarskyddsombudet med behövliga lagar, förordningar och andra arbetarskyddsföreskrifter.

§ 9 Arbetarskyddskommissionen eller motsvarande representativa samarbetsorgan

Bestämmelser om arbetarskyddskommissionen finns i 38–41 § i tillsynslagen. Arbetsgivaren utser en företrädare i arbetarskyddskommissionen eller i motsvarande organ. Företrädaren har i uppgift att sköta beredningen av kommissionens ärenden. Arbetarskyddschefen har rätt att delta i kommissionens sammanträden även om han eller hon inte är medlem.

En medlem i arbetarskyddskommissionen har rätt att lägga fram förslag till ärenden som ska behandlas i arbetarskyddskommissionen och även annars lägga fram förslag som avser att utveckla samarbetet. Medlemmen ska också få respons med motiveringar på sina förslag.

Arbetarskyddskommissionen eller det motsvarande organet för arbetarskyddssamarbetet sammanträder så ofta som uppgifterna enligt tillsynslagen och detta avtal kräver. Medlemmarna ska kallas till sammanträde inom skälig tid efter det att frågor som kräver behandling har framkommit.

Parterna kommer lokalt överens om förfarandena vid behandlingen av ärenden inom arbetarskyddssamarbetet. Det kan gälla till exempel minimiantalet sammanträden, sammankallande till möten och samarbete med andra aktörer.

§ 10 Arbetarskyddsombudets uppgifter

Arbetarskyddsombudets uppgifter gäller i huvudsak det direkta arbetarskyddssamarbetet på arbetsplatsen eller till exempel inom en yrkeskår samt förmedling av information vid utredning av faror och olägenheter i arbetet och åtgärder som behöver vidtas på grund av dem. Grunderna för organiseringen och de anknytande rättigheterna och uppgifterna preciseras närmare i ett lokalt avtal. Arbetarskyddsombudens rätt till utbildning bestäms i utbildningsavtalet för kommunsektorn.

§ 11 Tillämpningsanvisningar

Efterlevnaden av detta avtal följs upp av en arbetsgrupp som tillsatts gemensamt av avtalsparterna. Gruppen ger också utlåtanden om tolkningsfrågor som uppstått vid tillämpningen av avtalet.

§ 12 Avgöranden av meningsskiljaktigheter

I första hand bör meningsskiljaktigheter avgöras lokalt och genom direkta rådslag mellan personen i fråga och hans eller hennes chef eller mellan arbetsgivaren och den arbetarskyddsfullmäktig som representerar personalen.

Om parterna inte uppnår enighet i saken genom direkta rådslag förs på begäran av en eller flera personalorganisationer lokala förhandlingar mellan arbetsgivaren och representanter som utsetts av personalorganisationerna. Vad oenigheten gäller och vilka parterna är bör framgå av ett protokoll. Också parternas ståndpunkter med motiveringar bör antecknas.

Om det efter de lokala förhandlingarna fortfarande råder oenighet ska på begäran centrala förhandlingar om saken föras mellan parterna. Centrala förhandlingar ska påyrkas inom tre månader från att de lokala förhandlingarna avslutades.

Lokala och centrala förhandlingar ska inledas utan dröjsmål, dock senast inom en månad sedan de påyrkades, om parterna inte kommer överens om något annat.

Medan saken är under behandling i den gemensamma arbetsgruppen kan den inte samtidigt föras vidare som ett lokalt eller centralt förhandlingsärende. De nämnda tidsfristerna löper inte heller under den tiden.

§ 13 Avtalets giltighetstid

Detta avtal gäller från underskriftsdatum och tills vidare med en uppsägningstid på tre (3) månader.

Mariehamn den 22 december 2008

KOMMUNALA AVTALSDELEGATIONEN

AKAVA-ÅLAND RF

FACKORGANISATIONEN FÖR OFFENTLIGA ARBETSOMRÅDEN PÅ
ÅLAND, FOA-Å RF

TJÄNSTEMANNAORGANISATIONERNA PÅ ÅLAND RF, TCÅ RF